

Milan Středa: Srovnání životní spokojenosti buddhistů a ostatní populace v České republice

Bakalářská práce

Fakulta humanitních studií, Univerzita Karlova

Posudek oponenta

Bakalářská práce Milana Středy se zabývá srovnáváním životní spokojenosti u jedné skupiny nábožensky podobně orientovaných lidí s celkem populace v ČR. Dodržuje přitom v zásadě strukturu práce, kterou autor zpracoval pro SVIP, tedy de facto bez „shrnutí a závěrů“, které bývají v bakalářské práci užitečné.

Práce je rozdělena do dvou částí. V první (soustředěné vlastně do úvodu) se autor pokouší o něco jako teoretické pojetí tematiky „štěstí a životní spokojenosti“. To je samozřejmě velmi rozsáhlá a mnohazměrná problematika, kterou zpracovat uceleně do deseti stran textu nejde vlastně jinak, než jen jakýmsi doteky některých souvislostí a podob problému. Už proto, že autor se pokouší nejen o obecné vymezení, ale také o vztahy mezi oběma termíny a o možnosti výzkumného přístupu a dokonce o operacionalizaci. Nakonec mu nezbyvá, než se opřít o konstatování, že „jak bude zřejmé z dalšího textu, chápu pro účely této práce štěstí a spokojenost více jako dlouhodobější tendenci, než krátkodobou silnou emoci“ (str. 1) s tím, že „pro účely této práce ..předpokládejme, že štěstí a životní spokojenost jsou dva identické pojmy“. To ale je argumentace, která těžko obstojí. Podobně je tomu při „dotyku“ dalších dimenzí dané problematiky. (Viz např. zmínku o Well-being, Quality of Life a vztazích, v nichž se tyto pojmy pohybují v některé - a proč ne jiné? – literatuře. Nebo také: „Přístupem psychologie bych se teď chtěl krátce zabývat, protože psychologický aspekt štěstí a spokojenosti se nedá popřít“. A pak hned LeBon a „kolektivní mentalita“...Proč není v textu vlastně ani zmínka o možných sociálních vlivech? Vlivech skupiny, regionu, společenství, rodiny a dalších socializačních mediátorů..? Protože není obsažná odpověď právě na důvody výběru těch hledisek, která autor uvádí, není možné odpovědět ani na otázky po vynechání sociálních vlivů.)

Základní problém spočívá podle mého názoru v tom, že si autor vůbec nepoložil otázku, zda náhodou nejsou výsledky výzkumu, který uskutečnil a také toho, který srovnává, ovlivněny jinými skutečnostmi než je právě přihlášení se k nějaké nábožensko-kulturní orientaci.

Indikátory, které autor ve výzkumu použil, na tuto otázku nemohou odpovědět. Není tudíž možné ani jednoznačněji potvrdit či vyvrátit vyslovené hypotézy. Ostatně i proto, že sám

autor v analýze možných vlivů nevyužil ani všechny možnosti, které ve výzkumu měl. (Chybí např. analýza možných vztahů mezi genderem a spokojeností, nebo mezi vzděláním a spokojeností.)

Pokud jde o srovnávaný výzkum: nenašel jsem v textu vyjádření o jaké soubory a druhy vzorků za ČR ve výzkumech šlo. Otázka také zní, zda náhodou nebylo možné nahlédnout přímo do dat těchto výzkumů a tam se ptát na potenciální vlivy a ty potom porovnávat s vlastním výzkumem. Stejně tak mi není jasné, proč autor srovnával kumulace výsledků mezinárodního výzkumu za několik let se svým výzkumem z jednoho roku. Argument, že se v těchto letech výsledky mezinárodních výzkumů z ČR příliš nelišily by platil, kdyby byly k dispozici výsledky vlastního výzkumu za několik let také.

Snaha uvést i statistické nástroje s nimiž autor pracoval je sice chvályhodná, ale slušela by jí spíš přítomnost v příloze než v textu samotném. Přivítal bych raději podstatně obsáhlejší prezentaci výsledků a interpretaci.

Autor se pustil do obrovské tematiky. A to v záběru od pokusu o teoretické vymezení, přes operacionalizaci, až k nástrojům zpracování dat, k základnímu sběru dat, samotnému zpracování a prezentaci a interpretaci některých výsledků. To je sousto, které by „udusilo“ skoro každého autora. Zvláště když jde o bakalářskou práci.

Je potřeba ocenit snahu autora a konec konců i jeho odvalu. Práce udělal hodně. Výsledek ale z věci samotné (a z přístupu k řešení) nemohl dopadnout nejlépe.

Myslím si, že práce na bakalářské studii přinesla autorovi cenné zkušenosti. Ukázala mu i možná omezení, která v sobě zvolený přístup nese. To je cenné a pro možnost přiklonění se k tomu, že má být práce přijata k obhajobě a posléze obhájena, je to, podle mého názoru, dostatečné.

Doporučuji práci k obhajobě a navrhuji ji ohodnotit jako dobrou.

Libor Prudký

FHS UK

Praha, leden 2012